

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ
ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐ
ՀՐԱՄԱՆ

№ 25 - I

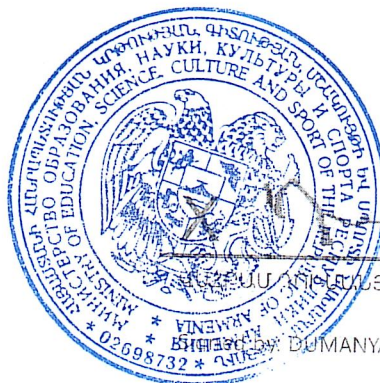
«29» օգոստոսի 2022

2022-2023 ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՏԱՐՈՒՄ ՀՀ ՏԱԿՈՒՇԻ ՄԱՐԶԻ ՀԱՆՐԱԿՐԹԱԿԱՆ
ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ ՓՈՐՁԱՐԿԵԼՈՒ ՆՊԱՏԱԿՈՎ 2-ՐԴ, 5-ՐԴ,
7-ՐԴ ԵՎ 10-ՐԴ ԴԱՍԱՐԱՆՆԵՐԻ «ԵՐԱԺՇՏՈՒԹՅՈՒՆ» ԱՌԱՐԿԱՅԻ ԼՐԱՄՇԱԿՎԱԾ
ԾՐԱԳՐԵՐԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Ղեկավարվելով «Հանրակրթության մասին» ՀՀ օրենքի 30-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին
կետով՝

ՀՐԱՄԱՅՈՒՄ ԵՄ

1. Հաստատել 2022-2023 ուսումնական տարում ՀՀ Տավուշի մարզի հանրակրթական
ուսումնական հաստատություններում փորձարկելու նպատակով 2-րդ, 5-րդ, 7-րդ և 10-րդ
դասարանների «Երաժշտություն» առարկայի լրամշակված ծրագրերը՝ համաձայն
հավելվածի:

Վ. ԴՈՒՄԱՆՅԱՆ

8/29/2022

DUMANYAN VAHRAM 1909620211

«ԵՐԱԺՇՏՈՒԹՅՈՒՆ»

ԱՌԱՐԿԱՅԻ ԾՐԱԳՐԵՐ

2-ՐԴ, 5-ՐԴ, 7-ՐԴ, 10-ՐԴ ԴԱՍԱՐԱՆՆԵՐ

2- ԴԱՍԱՐԱՆ

Թեմա 1	Երաժշտության պարզ ու մատչելի ժանրերը
Նպատակներ • Ձևավորել գիտելիքներ երաժշտության ամենապարզ ժանրերի (տեսակների) մասին: • Ձևավորել կարողություններ դրանք ունկնդրելու, ընկալելու, կատարելու և ներկայացնելու համար: • Զարգացնել ճիշտ երգեցողության կանոններով երգելու կարողություններ: • Ձևավորել և զարգացնել ստեղծագործական կարողություններ:	Ուղղորդող հարցեր • Երաժշտության ի՞նչ տեսակներ գիտես: • Ո՞րն է դրանցից քեզ համար ավելի սիրելի:
Վերջնադրույթներ • Հաղորդակցվի և ինքնադրստահապալի ունկնդրվող նյութի միջոցով: • Ծանաչի երաժշտության պարզ ժանրերը (տեսակները):	

• Երգի (մենակ կամ խմբով) հայ ազգային և այլ ազգերի պարզ մանկական երգեր, քայլերգեր ճիշտ կեցվածքով, շնչառությամբ, հստակ առոգանությամբ, արտահայտիչ: • Քացատրի ստեղծագործության բովանդակությունը, բնույթը, տեմպը, դինամիկան, իր տպավորություններն ու զգացողությունները ներկայացնելի գույներով կամ նկարելով: • Ստեղծի երաժշտական նյութին համապատասխան ռիթմական նվագակցություն «բնական» նվագարաններով՝ ձեռքերով, ոտքերով: • Ստեղծի երաժշտական կերպար արտահայտիչ երգեցողության և համապատասխան դիմախաղի միջոցով: Դրսևորի հետաքրքրություն կենդանի կատարումների նկատմամբ, հաճախի համերգասրահներ, թանգարաններ:		
• Թեմայի բովանդակությունը		Առաջարկվող գործունեության ձևեր
• Տարբեր բնույթի երգեր, պարեր, քայլերգեր: • Դրանց տեսակները: •		• Սովորել և երգել բազմաբնույթ մանկական երգեր, պարեր, քայլերգեր: • Ունկնդրել տարբեր տեսակի երգեր, պարեր, քայլերգեր, բնութագրել և ներկայացնել: • Կատարել երաժշտառիթմական կամ պարային շարժումներ: Ստեղծել երաժշտական կերպար:
		Խաչվող հասկացություններ
	•	
Միջառարկայական կապեր • Մայրենի - գրական հայերենով, ճիշտ ներկայացնել երաժշտության պարզ տեսակները և համեմատել գրականության հետ: • Պար - կատարել պարզ պարային շարժումներ: • Ֆիզկուլտուրա - Քայլերգերի ուղեկցությամբ քայլել հավասար և համաչափ քայլքով:		
Կապը Հանրակրթության Պետական Հափորոշի վերջնարդյունքների հետ • S1, S10, S27, S28, S30, S32		
Ենթաթեմա 1		Ուր են տանում մեզ այդ ժանրերը
Նպատակներ		Ուղղորդող հարցեր

• Ձևավորել երգի, պարի, քայլերգի զարգացման վերաբերյալ պատկերացումներ • Ձևավորել օպերայի, բալետի և սիմֆոնիայի մասին պատկերացումներ և գիտելիքներ: • Ձևավորել մանկական օպերաներից, բալետներից փոքրիկ հատվածներ ունկնդրելու, ընկալելու և կատարելու հմտություններ: • Ձևավորել և զարգացնել օպերայի, բալետի և սիմֆոնիկ երաժշտության մեջ երգային, պարային, քայլերգային երաժշտությունը ճանաչելու կարողություններ և հմտություններ: • Ձևավորել օպերայի, բալետի և սիմֆոնիայի նկատմամբ հատուկ վերաբերմունք՝ հետաքրքրասիրություն:	• Երևանում որտե՞ղ է գտնվում օպերայի և բալետի թատրոնի շենքը: • Տեղա՞յ՛ էս, թե ինչ է ներկայացվում այնտեղ: • Ի՞նչ գիտես օպերայի, բալետի, սիմֆոնիայի մասին:
--	---

Վերջնարդյունքներ • Նկարագրի երգի, պարի, քայլերգի զարգացումը, օպերա, բալետ, սիմֆոնիա ժանրերը: • Հաղորդակցվի և ինքնարտահայտվի ունկնդրվող նյութի միջոցով, կատարի կերպարին համապատասխան նմանողական շարժումներ: • Ճանաչի օպերայի, բալետի և սիմֆոնիկ երաժշտության մեջ երգային, պարային, քայլերգային երաժշտությունը: • Ընկալի և ներկայացնի մեղեդու տրամադրությունը, բնույթը արտահայտի հույզերով, երգելով, պարելով, կամ սեփական զգացողություններն արտահայտի գույների միջոցով, նկարելով • Ստեղծի երաժշտական նյութին համապատասխան ռիթմական նվագակցություն «բնական» և ռիթմական նվագարաններով՝ ձեռքերով, ոտքերով: • Հայկական և այլ մանկական օպերաներից հատվածներ կատարելու ընթացքում, արտահայտիչ երգեցողության և համապատասխան դիմախաղի միջոցով ստեղծի երաժշտական կերպարներ: • Բացատրի, թե համացանցն ինչպես է օգնում իրեն հաղորդակցվելու մանկական երաժշտական ստեղծագործություններին:		
--	--	--

Թեմայի բովանդակությունը	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Խաչվող հասկացություններ
• Հատվածներ մանկական օպերաներից, բալետներից, սիմֆոնիաներից (որտեղ առկա են երգի, պարի, քայլերգի տեսակները):	• Ունկնդրել մանկական օպերաներից, բալետներից, սիմֆոնիաներից փոքրիկ հատվածներ և ներկայացնել երգի, պարի և քայլերգի զարգացումը, ձևափոխությունները: • Կատարել օպերաներից փոքրիկ հատվածներ: • Կատարել մանկական օպերայի հերոսների երգերը դերային խաղերով: • Նկարել երաժշտությունից ստացած տպավորությունները:	Օրինաչափություն Օպերայի, բալետի, սիմֆոնիայի միջև կապերի օրինաչափության դիտարկում: Անհատական և մշակութային արժեհամակարգ Որո՞նք են ստեղծարարության բնույթը և նպատակը: Հաղորդակցվելով բարձրարժեք երաժշտական

		ստեղծագործություններին ձևավորվում է սովորողի երաժշտական ճաշակը, նա դառնում է ստեղծարար և մշակույթն արժևորող անհատ:
Միջառարկայական կապեր • Մայրենի - գրական հայերենով, ճիշտ ներկայացնել սեփական մտքերը, ուսումնասիրվող ստեղծագործության վերաբերյալ: • Կերպարվեստ - ստեղծել օպերային հերոսների նկարները կամ նկարչական ձևավորում: • Տեխնոլոգիա - պատրաստել թեմատիկ հերոսների տիկնիկներ: • Թատրոն – դերային խաղերով բեմադրել հատվածներ մանկական օպերաներից:		
Կապը Հանրակրթության Պետական Չափորոշչի վերջնարդյունքների հետ S1, S10, S16, S27, S28, S30, S32		
Թեմա 2		Ինչպես է ստեղծվում երաժշտությունը (երաժշտական այբուբեն)
• Ձևավորել պատկերացումներ և գիտելիքներ երաժշտական հնչյունների և հնչյունաշարի մասին: • Ձևավորել և զարգացնել ձեռքի նշաններով հնչյունաշարի ձայնաստիճանները երգելու կարողություններ: • Ձևավորել պատկերացումներ «Մեղեդու»՝ որպես երաժշտական ստեղծագործության իմաստն արտահայտող հասկացության մասին: • Ձևավորել և զարգացնել մեղեդու տրամադրությունը, բնույթը ռիթմական կամ պարային շարժումներով ներկայացնելու կարողություն և հմտություն: • Ձևավորել և զարգացնել ստեղծագործական կարողություններ: • Ստեղծել նոտաներով փոքրիկ մեղեդիներ:		Ուղղորդող հարցեր • Ինչպե՞ս է ստեղծվում երաժշտությունը: • Ո՞րն է երաժշտության այբուբենը: • Ինչպե՞ս են երաժշտական հնչյունները վերածվում երաժշտության: • Ի՞նչ է նշանակում մեղեդի: • Ո՞րտեղից է այն հայտնվում: • Իսկ դու կարո՞ղ ես հորինել մեղեդի:
Վերջնարդյունքներ • Թվարկի երաժշտական հնչյունների անունները, և ձեռքի նշաններով երգի հնչյունաշարի ձայնաստիճանները: • Ընկալի «մեղեդին» և երգի որպես երաժշտական ստեղծագործության իմաստն արտահայտող հասկացություն: • Ներկայացնի երաժշտական նյութի բովանդակությունը կարճ համառոտ նախադասություններով, իր տպավորություններն ու զգացողությունները՝ ռիթմական նվագակցությամբ. ծափերով, ճտտոցներով, դոփյուններով կամ պարային շարժումներով: • Ստեղծի նոտաներով փոքրիկ մեղեդիներ կամ տրված քառատողով հորինի ռիթմական պատկեր և մեղեդի:		
Թեմայի բովանդակությունը	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Խաչվող հասկացություններ
• Երաժշտական այբուբեն. • Երաժշտական հնչյուններ, նոտաներ, • Երկար և կարճ, բարձր և ցածր, ուժեղ	• Գործնական աշխատանքի միջոցով ներկայացնել երաժշտական հնչյունները, դրանց տևողությունը, բարձրությունը,	Համակարգ և մոդել Երաժշտական հնչյունները, ըստ իրենց բարձրության, միմյանց հետ որոշակի հարաբերակցության մեջ են, այսինքն՝

և մեղմ հնչյուններ: • Ձեռքի նշաններ: • Տարբեր բնույթի և բովանդակության երաժշտական ստեղծագործություններ ունկնդրման և կատարման համար:	ուժգնությունը: • Ծանոթացնել ձեռքի նշաններին: • Ձեռքի նշաններով երգել հնչյունաշարի ձայնաստիճանները: • Ունկնդրվող և կատարվող ստեղծագործությունների միջոցով բացատրել մեղեդի և նվագակցություն հասկացությունները, դրանց բնույթը, բովանդակությունը, տեմբրը, ռեգիստրը:	միասին վերցրած՝ կազմում են համակարգ: Երաժշտական համակարգի հնչյունները, ըստ բարձրության հաջորդականորեն դասավորված, կոչվում են հնչյունաշար, որի աստիճանները յոթն են և ունեն անուններ՝ դո, ռե, մի, ֆա...
Միջառարկայական կապեր • Մայրենի - գրական հայերենով, ճիշտ ներկայացնել հայոց այբուբենի, հնչյունների, տառերի մասին գիտելիքները և համեմատել երաժշտական հնչյունների հետ: • Կերպարվեստ - ներկայացնել կերպարվեստի տարրերը՝ գույնը, գիծը, կյուրը և համեմատել նոտաների հետ: • Մաթեմատիկա-ներկայացնել թվերի համակարգը և համեմատել նոտաների հետ:		
Կապը Հանրակրթության Պետական Հափորոշչի վերջնարդյունքների հետ S1, S10, S27, S28, S30, S32		
Ենթաթեմա 1		Երաժշտական արտահայտչամիջոցներ
Նպատակներ • Ձևավորել երաժշտական արտահայտչամիջոցների մասին պատկերացումներ և գիտելիքներ: • Ձևավորել դրանք ճանաչելու, տարբերելու և մեկնաբանելու կարողություններ: • Ձևավորել և զարգացնել երաժշտական ստեղծագործության մեջ արտահայտչամիջոցները զգալու, ընկալելու և ներկայացնելու հմտություններ: • Չարգացնել ստեղծագործական կարողություններ: • Արժևորել ստեղծագործության մեջ արտահայտչամիջոցների դերը:		Հիմնական հարցեր • Ինչպե՞ս է կոմպոզիտորը ստեղծում որևէ երաժշտական ստեղծագործություն: • Կարո՞ղ ես մի քանի արտահայտչամիջոցներով ստեղծել փոքրիկ երգ կամ մեղեդի:
Վերջնարդյունքներ • Թվարկի, ճանաչի և ներկայացնի երաժշտական արտահայտչամիջոցները: • Հաղորդակցվի և ինքնարտահայտվի ունկնդրվող կյուրի միջոցով, կատարի համապատասխան նմանողական շարժումներ, ներկայացնի արտահայտչամիջոցները: • Ստեղծի փոքրիկ մեղեդի տրված ռիթմով և արտահայտչամիջոցներով: • Երգի (մենակ կամ խմբով) ճիշտ կեցվածքով, շնչառությամբ, մաքուր ինտոնացիայով, հստակ առոգանությամբ, արտահայտիչ • Բնութագրի ստեղծագործության բովանդակությունը կարճ համառոտ նախադասություններով, նշի արտահայտչամիջոցները՝ բնույթը, տեմպը, դինամիկան, տեմբրը, ռեգիստրը:		

Արժևորի ստեղծագործության մեջ արտահայտչամիջոցների դերը:		
Թեմայի բովանդակություն Տարբեր բնույթի, տեսակի ստեղծագործություններ և դրանցում կիրառված արտահայտչամիջոցները:	Առաջարկվող գործունեության ձևեր - Ունկնդրել տարբեր բնույթի երաժշտական ստեղծագործություններ և որոշել արտահայտչամիջոցները: - Կատարել տարբեր երգեր՝ գիտակցաբար փոփոխելով արտահայտչամիջոցները: - Հուզականորեն արձագանքել երաժշտական ստեղծագործությանը և կատարել ռիթմական կամ պարային շարժումներ: - Տրված արտահայտչամիջոցներով ստեղծել փոքրիկ ռիթմական պատկեր և մեղեդի:	Խաչվող հասկացություններ Պատճառ և հետևանք Երաժշտական ստեղծագործությունների բովանդակության և երաժշտական արտահայտչամիջոցների պատճառահետևանքային կապի դիտարկում:
Միջառարկայական կապեր՝ Մայրենի - գրական հայերենով ներկայացնել երաժշտական արտահայտչամիջոցները: Կերպարվեստ - ներկայացնի կերպարվեստի արտահայտչամիջոցները՝ գունապնակ, գծի տեսակներ, նյութերի տեսակներ և այլն: Թատրոն - ներկայացնի թատերական արվեստի արտահայտչամիջոցները՝ դիմախաղ, մարմնի շարժումներ, ձայնի երանգներ և այլն:		
Կապը Հանրակրթության Պետական Հափորոշի վերջնարդյունքների հետ S1, S10, S16, S27, S28, S30, S32		

5-ՐԴ ԴԱՍԱՐԱՆ

Թեմա 1. Երաժշտության և արվեստի մյուս տեսակների փոխառնչությունները, գեղարվեստական կերպար	Ենթաթեմա 1. Երաժշտություն և գրականություն, երաժշտական ժանրեր՝ խմբերգ, ռոմանս, կանտատ և այլն, երաժշտական և գրական կերպարներ
Նպատակներ - Ձևավորել պատկերացումներ և գիտելիքներ երաժշտության և արվեստի մյուս տեսակների փոխառնչություններ մասին: - Ձևավորել պատկերացումներ և գիտելիքներ արվեստի տարբեր տեսակների գեղարվեստական կերպարների մասին: - Ձևավորել և զարգացնել գեղարվեստական կերպարներին հուզական արձագանք և ապրումնակցում դրսևորելու հմտություն:	Ուղղորդող հարցեր - Ի՞նչ է արվեստը: - Արվեստի ո՞ր տեսակներին ես ծանոթ և ո՞րն է քեզ ավելի հետաքրքրում: - Ի՞նչ է նշանակում գեղարվեստական կերպար: - Ո՞ր առարկայի համատեքստում ես

• Ձևավորել երաժշտության և գրականության կապից առաջացած ժանրերը կատարելու, ներկայացնելու և վերլուծելու հմտություններ: • Արժևորել ազգային և համաշխարհային երաժշտական արվեստի ստեղծագործությունների բարձրարվեստ կատարումները:	հանդիպել կերպարներին: • Չաճախո՞ւմ ես արվեստի որևէ խմբակ: • Չաճախե՞լ ես որևէ համերգասրահ:	
Վերջնարդյունքներ • Ինքնուրույն կամ խմբով ստեղծի փոքրիկ տեսանյութ արվեստի տարբեր տեսակների և դրանց փոխառնչությունների մասին: • Դրսևորի երաժշտական գիտելիքներ և հմտություններ՝ գեղարվեստական կերպարները զգալու, հասկանալու, ճանաչելու և երաժշտական կերպարների հետ համեմատելու համար: • Դրսևորի հուզական արձագանք և ապրումակցում գեղարվեստական կերպարների նկատմամբ: • Ուսումնասիրի երաժշտության և գրականության կապից առաջացած տարբեր ժանրերի ստեղծագործություններ և ստեղծի գրավոր նյութ, օրինակ՝ էսսե դրանց ունկնդրումից ստացած տպավորությունների, հեղինակների, կատարողների մասին, կատարի եզրահանգումներ: • Երգի (մենակ կամ խմբով) երգեր, ռոմանսներ և խմբերգեր մաքուր ինտոնացիայով (նաև երկձայն), հստակ ռիթմով, նրբերանգներով, զարգացնելով մեղեդային գիծը: • Վերլուծի երաժշտական նյութը, որոշի, թե որ արտահայտչամիջոցների կիրառման շնորհիվ է հեղինակը ներկայացրել իր մտահղացումը: Գնահատի ըստ նշված չափանիշների: • Արժևորի արվեստի կերպարի ներգործության ուժը մարդու զգացմունքների և գիտակցության վրա: • Արժևորի ազգային և համաշխարհային հայտնի կատարողների և նվագախմբերի արվեստը: • Ազգային երաժշտության իմացությունն օգտագործի իր երկրի պատմությունը, մշակույթը, ազգային արժեքները ներկայացնելու և մեկնաբանելու համար:		
Թեմայի բովանդակություն • Արվեստը և նրա տեսակները: • Երաժշտության և գրականության կապը: • Այդ կապից առաջացած երաժշտական ժանրերը:	Առաջարկվող գործունեության ձևեր • Ուսումնասիրել արվեստի տեսակների փոխառնչությունը: • Ունկնդրել և կատարել տարբեր բնույթի և տեսակի երաժշտական ստեղծագործություններ և ներկայացնել երաժշտական կերպարները: • Վերլուծել և մեկնաբանել գեղարվեստական կերպարները: • Ներկայացնել շրջակա միջավայրում որևէ պատմական հուշարձանին համապատասխան երաժշտական ստեղծագործություն և վերլուծել կերպարը: • Ներկայացնել երաժշտության և գրականության կապից առաջացած երաժշտական ժանրերը, վերլուծել բովանդակության ընդհանրությունները և արտահայտչամիջոցների	Խաչվող հասկացություններ Օրինաչափություն Արվեստի տարբեր տեսակների գեղարվեստական կերպարների օրինաչափության դիտարկում:

առանձնահատկությունները:	
Միջառարկայական կապեր • Հայոց լեզու և գրականություն - կառուցի հայերեն, գրագետ բանավոր և գրավոր խոսք, համեմատի գրական և երաժշտական կերպարները, ընդգծի առանձնահատկությունները և ընդհանրությունները: • Իմ հայրենիք - Ներկայացնի երաժշտության անդրադարձը պատմական հայտնի կերպարներներին: • Կերպարվեստ - Շրջակա միջավայրում որևէ մշակութային հուշարձանին կամ արձանին համապատասխան երաժշտական ստեղծագործության ներկայացում և կերպարի վերլուծություն:	
Կապը Հանրակրթության պետական չափորոշի վերջնարդյունքների հետ Հ2, Հ26 , Հ29, Հ30, Հ31, Հ32, Հ35, Հ42, Հ43, Հ44, Հ45, Հ46	
Ենթաթեմա 2	Երաժշտություն և կերպարվեստ, երաժշտական և կերպարվեստի կերպարներ
Նպատակներ • Ձևավորել պատկերացումներ երաժշտության և կերպարվեստի փոխառնչության մասին («պատկերավոր» երաժշտություն և «հնչող» նկարներ): • Ձևավորել երաժշտության և կերպարվեստի փոխառնչությունն ուսումնասիրելու և մեկնաբանելու հմտություններ: • Ձևավորել երաժշտության և կերպարվեստի համանուն կամ նույն բնույթի, բովանդակության ստեղծագործությունները և դրանց արտահայտչամիջոցները համեմատելու, ընդհանրությունները և առանձնահատկություններն ընդգծելու հմտություններ: • Երաժշտության և կերպարվեստի փոխառնչության արժևորում:	Ուղղորդող հարցեր • Ի՞նչ կապ կարող է լինել երաժշտության և կերպարվեստի միջև: • Կարո՞ղ ես համեմատել երաժշտության նրբերանգները կերպարվեստի գույների երանգների հետ:
Վերջնարդյունքներ • Ինքնուրույն կամ խմբով ստեղծի փոքրիկ տեսանյութ երաժշտության և կերպարվեստի փոխառնչության, միևնույն բովանդակության ստեղծագործությունների արտահայտչամիջոցների ընդհանրությունների և առանձնահատկությունների մասին: • Դրսևորի երաժշտական գիտելիքներ և հմտություններ՝ գեղարվեստական կերպարները զգալու, հասկանալու, ճանաչելու և երաժշտական կերպարների հետ համեմատելու համար: • Վերլուծի և մեկնաբանի «պատկերավոր» երաժշտություն և «հնչող» նկարներ հասկացությունները, ցուցաբերի հուզական արձագանք, իր տպավորությունները ներկայացնի փոքրիկ էսսեով: • Վերլուծի և համեմատի, թե երաժշտության և կերպարվեստի ո՞ր արտահայտչամիջոցների կիրառման շնորհիվ են հեղինակները ներկայացրել իրենց մտահղացումները: Չնահատի ըստ նշված չափանիշների: • Մեկնաբանի մարդկության զարգացման փուլերի ազդեցությունը նոր ժանրերի, ոճերի առաջացման վրա: • Ազգային երաժշտության և կերպարվեստի իմացությունն օգտագործի իր երկրի պատմությունը, մշակույթը, ազգային արժեքները ներկայացնելու և մեկնաբանելու համար:	

Թեմայի բովանդակությունը • Երաժշտություն և կերպարվեստ: • Դրանց ընդհանրությունները և առանձնահատկությունները: • Դրանցում առկա գեղարվեստական կերպարները և նրանց զարգացումը:	Առաջարկվող գործունեության ձևեր • Համեմատել երաժշտության և կերպարվեստի արտահայտչամիջոցները: • Ունկնդրել տարբեր ստեղծագործություններ և դիտել դրանց համապատասխան կերպարվեստի ստեղծագործություններ: • Վերլուծել և մեկնաբանել արվեստի այս երկու տեսակների փոխկապվածությունը: • Տրված երաժշտական կերպարին համապատասխան ստեղծել նկարչական կերպար: • Շրջակա միջավայրում որևէ պատմական հուշարձանին համապատասխան երաժշտական ստեղծագործության ներկայացում և կերպարի վերլուծություն:	Խաչվող հասկացություններ Օրինաչափություն Երաժշտության և կերպարվեստի գեղարվեստական կերպարների օրինաչափության դիտարկում: Կառուցվածք և գործառույթ Գործառույթը կառուցվածքից բխող գործունեություն է: Փոխվում է կառուցվածքը, փոխվում են նաև դրանից բխող գործառույթները, կառուցվածքով և արտահայտչամիջոցներով են պայմանավորված արվեստի ստեղծագործությունների շատ գործառույթներ:
Միջառարկայական կապեր Գրականություն - Ներկայացնել երաժշտության և կերպարվեստի կապը գրագետ կապակցված խոսքով: Կերպարվեստ - Նկարել երաժշտական ստեղծագործությունից ստացած տպավորությունները և զգացողությունները:		
Կապը Հանրակրթության պետական չափորոշչի վերջնարդյունքների հետ Հ2, Հ26 , Հ29, Հ30, Հ31, Հ32, Հ35, Հ42, Հ43, Հ44, Հ45, Հ46		
Ենթաթեմա 3		Երաժշտություն և պարարվեստ. ժողովրդական, դասական, ժամանակակից պարեր, երաժշտական և պարային կերպարներ
Նպատակները • Ձևավորել երաժշտության և պարարվեստի փոխառնչության մասին պատկերացումներ: • Ձևավորել և զարգացնել երաժշտության և պարարվեստի փոխկապվածությունը ուսումնասիրելու և մեկնաբանելու հմտություններ: • Ձևավորել պարային երաժշտություն և տարբեր ժանրերի պարային շարժումներ կատարելու, ներկայացնելու, համեմատելու և դրանց համապատասխանությունը մեկնաբանելու հմտություններ: • Արժևորել պարարվեստի ազգային և համաշխարհային հայտնի կատարողների արվեստը:	Ուղղորդող հարցեր • Ի՞նչ տեղ ունի պարը քո կյանքում: • Երաժշտություն ունկնդրելիս հաճա՞խ ես պարում: • Կարո՞ղ ես պարել առանց երաժշտության:	

Վերջնարդյունքներ

- Ինքնուրույն կամ խմբով **ստեղծի** փոքրիկ տեսանյութ կամ սահիկահանդես երաժշտության և պարարվեստի կապի մասին:
- **Դրսևորի** երաժշտական գիտելիքներ և հմտություններ՝ գեղարվեստական կերպարները զգալու, հասկանալու, ճանաչելու և երաժշտական կերպարների հետ համեմատելու համար:
- **Ներկայացնի և հիմնավորի** տարբեր ժանրերի պարային և երաժշտական կերպարների առանձնահատկությունները, ցուցաբերի հուզական արձագանք, իր տպավորությունները ներկայացնի փոքրիկ էսսեով:
- **Վերլուծի** և մեկնաբանի, թե երաժշտության և պարարվեստի որ արտահայտչամիջոցների կիրառման շնորհիվ են հեղինակները ներկայացրել իրենց մտահղացումները, երաժշտության բնույթի և պարային շարժումների համապատասխանությունը:
- Ազգային երաժշտության և պարարվեստի իմացությունն **օգտագործի** իր երկրի պատմությունը, մշակույթը, ազգային արժեքները ներկայացնելու և մեկնաբանելու համար:
- **Արժևորի** բարձրարվեստ պարային կատարումները:

Թեմայի բովանդակությունը

- Երաժշտության և պարարվեստի կապը:
- Դրանց ընդհանրությունները և առանձնահատկությունները:
- Ժողովրդական, դասական և ժամանակակից պարեր:
- Երաժշտական և պարային կերպարներ:

Առաջարկվող գործունեության ձևեր

- Ունկնդրել և դիտել պարային երաժշտություն:
- Կատարել պարային շարժումներ կամ ամբողջական պարեր:
- Դիտել տեսանկյուններ պարային խմբերի ելույթներից:
- Վերլուծել և մեկնաբանել երաժշտության և պարարվեստի կապը:

Խաչվող հասկացություններ Օրինաչափություն

Երաժշտության և պարարվեստի գեղարվեստական կերպարների օրինաչափության դիտարկում:
Կառուցվածք և գործառույթ
Գործառույթը կառուցվածքից բխող գործունեություն է: Կառուցվածքով և արտահայտչամիջոցներով են պայմանավորված արվեստի ստեղծագործությունների շատ գործառույթներ:

Միջառարկայական կապեր

- **Հայոց լեզու և գրականություն** - Կազմի գրագետ բանավոր և գրավոր խոսք ներկայացնելու համար պարարվեստի և երաժշտության փոխառնչությունները:
- **Պարարվեստ** - Համեմատի ժողովրդական, դասական և ժամանակակից պարային շարժումները և երաժշտությունը:

Կապը Հանրակրթության պետական չափորոշչի վերջնարդյունքների հետ

Հ2, Հ26 , Հ29, Հ30, Հ31, Հ32, Հ35, Հ42, Հ43, Հ44, Հ45, Հ46

Թեմա 2

Կինոյի և թատրոնի երաժշտություն, երաժշտությունը լրատվամիջոցներում՝ գովազդներում, հեռուստահաղորդումներում, երաժշտությունը և համակարգիչը

Բովանդակություն • Թատրոնի, կինոյի, հեռուստա-հաղորդումների, գովազդների երաժշտություն: • Դրանց տեսաերկերի դիտում: • Դրանց համերգային կատարումներ:	ձևեր • Ունկնդրել կամ դիտել տեսանյութեր թատրոնի, կինոյի, հեռուստահաղորդումների և գովազդների երաժշտություն: • Կատարել, վերլուծել և մեկնաբանել դրանք: • Կազմակերպել քննարկումներ, ցուցաբերել քննադատական վերաբերմունք: • Արժևորել դրանց կարևորությունն արվեստի այդ տեսակների իմաստը, հիմնական գաղափարն ավելի տպավորիչ դարձնելու համար:	Անհատական և մշակութային արժեհամակարգ Մշակույթի բարձրարժեք ստեղծագործությունների հետ հաղորդակցվելու միջոցով գաղափարների, համոզմունքների, արժեքների զգացողությունների, մշակութային դրսևորումների արժևորում:
---	--	--

Միջառարկայական կապեր • Գրականություն – Գեղեցիկ, գրական հայերենով վերլուծել ուսուցանվող ստեղծագործությունների սցենարները և սյուժեները: • Թատրոն - Վերլուծել թատերական երաժշտության դերն ու նշանակությունը, ընդգծել և ներկայացնել արվեստի տարբեր ճյուղերի նպատակների, սկզբնաղբյուրների ընդհանրությունը և արտահայտչամիջոցների առանձնահատկությունները: • Կինո- Վերլուծել երաժշտության՝ սաունդթրեքի համապատասխանությունը կինոյի սցենարին: • Մեդիաարտ – Վերլուծել և մեկնաբանել հեռուստածրագրերի, հաղորդումների, գովազդների երաժշտության գաղափարը, համապատասխանությունը հաղորդման թեմային, դրսևորել գևահատող վերաբերմունք: Կերպարվեստ - Մենկաբանել բեմական ձևավորումների դերն ու նշանակությունն արվեստի տվյալ ստեղծագործության մեջ:
Կապը Հանրակրթության պետական չափորոշչի վերջնարդյունքների հետ: Հ2, Հ26 , Հ29, Հ30, Հ31, Հ32, Հ35, Հ42, Հ43, Հ44, Հ45, Հ46

7-ԻԴ ԴԱՍԱՐԱՆ

Թեմա 1. Հանրամատչելի երաժշտություն Հայ ազգային երգեր և պարեր

Նպատակներ

- Ձևավորել հանրամատչելի երաժշտության վերաբերյալ պատկերացումներ
- Ձևավորել և զարգացնել գիտելիքներ ազգային պարերի և պարերգերի ծագումնաբանության և զարգացման մասին
- Կարևորել ազգային երգ ու պարի ուսուցման միջոցով սովորողների հայեցի դաստիարակության, ազգային ինքնության գիտակցության, ինքնաճանաչողության և հայ քաղաքացի դաստիարակելու գործում:
- Ձևավորել թատերականացված գործողություններում ազգային ավանդական մշակույթի տեսակների շաղկապվածությունն ու ներդաշնակությունը հասկանալու հմտություններ:
- Հայ ազգային արվեստի ու ավանդույթների արժևորում:

Ուղղորդող հարցեր

- Ի՞նչ նշանակություն ունի քեզ համար ազգային երգ ու պարը:
- Ծանո՞թ ես դրանց ծագումնաբանությանը, զարգացմանը:
- Ձեր ընտանեկան տոնախմբությունների ժամանակ կատարու՞մ եք ազգային երգ ու պար:

Վերջնարդյունքներ

- **Մեկնաբանի** հանրամատչելի երաժշտության առանձնահատկությունները:
- **Ներկայացնի** ազգային երգ ու պարի ծագումնաբանությունը և զարգացումը հետազոտական կամ նախագծային աշխատանքներով:
- Ընտրի ազգային ռիթմական նվագարաններ և **ստեղծի** երաժշտառիթմական բազմաձայն նվագակցություն:
- Իր անհատական երաժշտական տպավորությունները, հուզական արձագանքը **Ներկայացնի** բանավոր ելույթների, էսսեների կամ շնորհանդեսների միջոցով: Ներկայացման ընթացքում օգտագործի արվեստի մյուս ճյուղերի հնարավորությունները:
- **Բացատրի** երաժշտական արվեստի դերը գեղարվեստական մշակույթի մեջ և Ներկայացնի իր երաժշտական նախասիրությունները:
- **Արժևորի** երաժշտությունը՝ որպես կյանքի և շրջակա միջավայրի գեղարվեստական արտացոլան միջոց, կարևորի ազգային ավանդույթները:

Թեմայի բովանդակությունը • Դիդակտիկ նյութեր: • Պարերի, երգերի, երաժշտության գրառումներ: • Տեսահոլովակներ ազգային երգ ու պարի կատարումներով:	Առաջարկվող գործունեության ձևերը • Ուսումնասիրել ազգային երգ ու պարի ծագումնաբանությունը և զարգացումը: • Դիտել համապատասխան տեսահոլովակներ: • Սովորեցնել ազգային պարային տարրեր, ամբողջական պարեր և պարերգեր: • Բեմադրել ժողովրդական ավանդույթներ և ծեսեր:	Խաչվող հասկացություններ Անհատներ և հարաբերություններ Ազգային արժեքների պահպանման գործում արժևորել անհատի գործոնը, որը պետք է դառնա նրա կրողը, պահպանողը և սերունդներին փոխանցողը:
--	--	--

Միջառարկայական կապեր • Հայ գրականություն-Գեղեցիկ և գրագետ հայերենով ներկայացնել այն գրական ստեղծագործությունները, որոնցում առկա են ժողովրդական ծեսեր,ազգային ավանդույթներ: • Հայոց պատմություն - Մեկնաբանել ժողովրդական ավանդույթները ազգային երգ ու պարի համատեքստում: • Պարարվեստ - Ուսումնասիրել ազգային երգերի ու պարերի փոխկապակցվածությունը: • Թատրոն - Բեմադրել ազգային ավանդույթներից, ծեսերից հատվածներ, կազմակերպել տվյալ թեմայով դասարանական, դպրոցական կամ համայնքային միջոցառում: • Կերպարվեստ - Ներկայացնել ազգային զարդանախշերը: • Տեխնոլոգիա - Ներկայացնել տվյալ ժամանակաշրջանի ազգային տարազները, խոհանոցը: Կապը Հանրակրթության պետական չափորոշչի վերջնարդյունքների հետ: Հ2, Հ26 , Հ29, Հ30, Հ31, Հ32, Հ35, Հ42, Հ43, Հ44, Հ45, Հ46

Թեմա 2. Հայ աշուղական արվեստ	
Նպատակներ	Ուղղորդող հարցեր
• Ընդլայնել գիտելիքները հայ ազգային երաժշտության ճյուղերից մեկի՝ գուսանա-աշուղական երգարվեստի մասին: • Խորացնել գիտելիքները միջնադարյան գուսանների և 17-18-րդ դարերում ստեղծված և մինչև այսօր զարգացում ապրող աշուղական արվեստի ու նշանավոր ներկայացուցիչների մասին: • Չարգացնել հմտություններ աշուղական երգերն ունկնդրելու, ճանաչելու, գնահատելու և պատշաճ կատարելու համար: • Արժևորել հայ աշուղական արվեստը:	• Ո՞րն է հայ գուսանա-աշուղական երգ-արվեստը: • Սիրո՞ւմ ես այս ժանրը, հաճա՞խ ես ունկնդրում, կամ կատարում: • Կա՞ն այսօր աշուղներ, որոնց արվեստը սիրում և գնահատում են ձեր ընտանիքում: • Ո՞ւմ ես նախընտրում:
Վերջնարդյունքներ • Ունկնդրի և կատարի հայ աշուղական արվեստի նմուշները: • Ներկայացնի հետազոտական կամ նախագծային աշխատանք միջնադարյան գուսանների և 17-18-րդ դարերում ստեղծված և	

մինչև այսօր զարգացում ապրող հայկական աշուղական արվեստի մասին: • Վերլուծի երաժշտական ստեղծագործությունը, արտահայտի սեփական տեսակետը հեղինակի գաղափարի վերաբերյալ, ակտիվորեն ներգրավվի քննարկումների, բանավեճերի մեջ: • Արժևորի հայ աշուղական արվեստը և ցուցաբերի պատշաճ վերաբերմունք՝ սեր և հետաքրքրություն նկատմամբ:		
Թեմայի բովանդակությունը • Հայկական գուսանա-աշուղական արվեստ: • Հայտնի աշուղների կյանքը և ստեղծագործական գործունեությունը: • Աշուղական երգեր:	Առաջարկվող գործունեության ձևեր • Ուսումնասիրել հայկական գուսանա-աշուղական արվեստը: • Ունկնդրել, վերլուծել, գնահատել աշուղական արվեստը: • Կատարել աշուղական հայտնի երգերը և մեկնաբանել իրենց կատարումները:	Խաչվող հասկացություններ Անհատներ և հարաբերություններ Ազգային արժեքների պահպանման գործում արժևորել անհատի գործունեությունը, որը պետք է դառնա նրա կրողը, պահպանողը և սերունդներին փոխանցողը:
Միջառարկայական կապեր • Հայ ժողովրդի պատմություն –ներկայացնել գուսանա-աշուղական արվեստի ծագումը և զարգացումը հայ միջնադարյան արվեստի պատմության համատեքստում: • Գրականություն - Գեղեցիկ բանավոր կամ գրավոր խոսքով ներկայացնել Սայաթ-Նովայի գրական ստեղծագործությունները և համեմատել նրա երգերի հետ: • Կինո - Դիտել «Սայաթ-Նովա» և «Նռան գույնը», ֆիլմերը, քննարկել և դրսևորել գնահատող վերաբերմունք: • Օպերա - Դիտել հատվածներ Ալ. Հարությունյանի «Սայաթ Նովա» օպերայից:		
Կապը Հանրակրթության պետական չափորոշչի վերջնարդյունքների հետ Հ2, Հ26 , Հ29, Հ30, Հ31, Հ32, Հ35, Հ42, Հ43, Հ44, Հ45, Հ46		

Թեմա 3. Ժամանակակից հայ կոմպոզիտորների երգարվեստը	
Նպատակներ • Ընդլայնել գիտելիքները հայ ժամանակակից կոմպոզիտորների կյանքի ու ստեղծագործական գործունեության, նրանց երգարվեստի մասին: • Չարգացնել կարողություններ և հմտություններ հայ ժամանակակից երգարվեստի նմուշների կատարման և մեկնաբանման համար: • Արժևորել հայ ժամանակակից երգարվեստը:	Ուղղորդող հարցեր • Ի՞նչ գիտես հայ ժամանակակից երգարվեստի մասին: • Ճանաչո՞ւմ ես ժամանակակից կոմպոզիտորներին: • Սիրո՞ւմ ես նրանց երգերը: • Ձեր ընտանիքում հաճա՞խ եք ունկնդրում այդ երգերը: • Ո՞ւմ երգերն եք նախընտրում:

Վերջնարդյունքները

- **Կատարի** ժամանակակից հայ կոմպոզիտորների ստեղծագործությունները:
- **Ներկայացնի** նույն երաժշտական գաղափարի մեկնաբանությունների առանձնահատկությունները տարբեր կոմպոզիտորների կողմից:
- **Մեկնաբանի** հանրամատչելի երաժշտության առանձնահատկությունները:
- **Ներկայացնի** իր անհատական երաժշտական տպավորությունները, հուզական արձագանքը բանավոր ելույթների, իսկ կոմպոզիտորների ստեղծագործական գործունեությունը՝ էսսեների կամ շնորհանդեսների միջոցով: Ներկայացման ընթացքում օգտագործի արվեստի մյուս ճյուղերի հնարավորությունները:
- **Փորձի ստեղծել** որևէ ժողովրդական երգի ժամանակակից մշակում՝ օգտվելով համակարգչային ծրագրերից և կատարի այն:
- **Արժևորի** երաժշտությունը՝ որպես կյանքի և շրջակա միջավայրի գեղարվեստական արտացոլման միջոց, արժևորի ազգային արվեստը:

Թեմայի բովանդակություն

- Ժամանակակից հայ կոմպոզիտորների կյանքն ու ստեղծագործական գործունեությունը:
- Ժամանակակից հայ երգարվեստ:

Առաջարկվող գործունեության ձևեր

- Ուսումնասիրել ժամանակակից հայ կոմպոզիտորների կյանքն ու ստեղծագործական գործունեությունը:
- Ունկնդրել, վերլուծել, մեկնաբանել կոմպոզիտորների երգերը:
- Կատարել և գնահատել ժամանակակից հայ կոմպոզիտորների երգերը:

Խաչվող հասկացություններ և հարաբերություններ

Ուսումնասիրելով ժամանակակից հայ կոմպոզիտորների երգարվեստը՝ սովորողը հասկանում է, թե ո՞վ է ինքը, ինչպիսի արմատներ ունի, ինչ է իր համար ազգային ժամանակակից երաժշտությունը, ինչպիսի երաժշտական նախասիրություններ ունի: Կարևորը՝ **գիտակցի**, որ ուսումնասիրելով հայ ազգային երաժշտությունը՝ դառնում է նրա կրողը, պահպանողը և սերունդներին փոխանցողը:

Միջառակայական կապեր

- **Գրականություն** – Ներկայացնել գեղեցիկ հայերենով ժամանակակից հայ բանաստեղծների (երգերի բառերի հեղինակներ) պոեզիան:
- **Մշակույթ** - Ուսումնասիրել հայ ժամանակակից երգարվեստը ժամանակակից ազգային արվեստի համատեքստում:
- **Կերպարվեստ** - Համեմատել հայ ժամանակակից կերպարվեստի ստեղծագործությունները ժամանակակից երգարվեստի հետ, ցույց տա ընդհանրական եզրերը:

Կապը Հանրակրթության պետական չափորոշչի վերջնարդյունքների հետ

Հ2, Հ26 , Հ29, Հ30, Հ31, Հ32, Հ35, Հ42, Հ43, Հ44, Հ45, Հ46

Թեմա 4. Դասական հանրամատչելի երաժշտություն		
Նպատակներ • Ձևավորել դասական հանրամատչելի երաժշտության մասին պատկերացումներ և գիտելիքներ: • Ձևավորել և զարգացնել դասական հանրամատչելի ստեղծագործություններն ընկալելու, բնութագրելու, մեկնաբանելու և իր նախասիրությունները ներկայացնելու հմտություններ • Ձևավորել գեղագիտական ճաշակ, սեփական կարծիք արտահայտելու հմտություն և այլ կարծիքների վերաբերյալ հարգանքի դրսևորում: • Արժևորել դասական հանրամատչելի երաժշտությունը:		Ուղղորդող հարցեր • Զո կարծիքով կարո՞ղ է դասական երաժշտությունը հանրամատչելի լինել: • Կա՞ն դասական ստեղծագործություններ, որոնք կարող են անընդհատ ունկնդրել կամ կատարել: • Ի՞նչ նախասիրություններ ունես, հիմնավորի:
Վերջնարդյունքներ • Ներկայացնի դասական հանրամատչելի երաժշտության առանձնահատկությունները: • Ներկայացնի իր անձնական երաժշտական տպավորությունները, հուզական արձագանքը բանավոր ելույթների, էսսեների կամ շնորհանդեսների միջոցով: • Վերլուծի երաժշտական ստեղծագործությունը, արտահայտի սեփական տեսակետը հեղինակի գաղափարի վերաբերյալ, ակտիվորեն ներգրավվի քննարկումներում, բանավեճերում, հարգի ուրիշների կարծիքը, հիմնավորի սեփական կարծիքը: • Բացատրի երաժշտական արվեստի դերը գեղարվեստական մշակույթի մեջ և ներկայացնի իր երաժշտական նախասիրությունները: • Փոքրիկ շնորհանդեսով ներկայացնի տարվա ընթացքում համերգասրահների և թանգարանների այցելություններից ստացած տպավորությունները:		
Թեմայի բովանդակություն • Դասական հանրամատչելի երաժշտություն:	Առաջարկվող գործունեության ձևեր • Ունկնդրել, կատարել, վերլուծել, մեկնաբանել դասական հանրամատչելի երաժշտության նմուշները: • Մեկնաբանել սեփական երաժշտական ճաշակը, ներկայացնել նախընտրած ստեղծագործությունների մասին շնորհանդեսներ: • Մասնակցել տվյալ թեմայի մասին քննարկումներին, բանավեճերին, հարգել ուրիշների կարծիքը, հիմնավորել սեփական կարծիքը:	Խաչվող հասկացություններ Ժամանակ և տարածություն Սովորողները, ծանոթանալով դասական հանրամատչելի երաժշտության նմուշներին, բացահայտում են դրանց ստեղծման ժամանակաշրջանը, արժեքները, մշակույթը, հասկանում են, որ բարձրարժեք ստեղծագործությունները դիմանում են ժամանակի քննությանը և արդիական են բոլոր ժամանակներում:
Միջառարկայական կապեր		

- **Մայրենի** – Գեղեցիկ և գրագետ հայերենով ներկայացնել դասական հանրամատչելի գրական ստեղծագործությունները և նշել դրանց հիման վրա ստեղծված համանուն երաժշտական ստեղծագործությունները:
- **Օտար լեզուներ** - Ներկայացնել դասական հանրամատչելի օտարալեզու գրական ստեղծագործությունները, որոնք հետազայում երաժշտական մեծ կտավի ստեղծագործությունների հիմք են դարձել:
- **Մշակույթ** – Ներկայացնել դասական և հանրամատչելի արվեստի նմուշներ:
- **Կերպարվեստ** – Ներկայացնել դասական կերպարվեստի ստեղծագործություններ, որոնք մատչելի և հասկանալի են բոլորի համար:

Կապը Հանրակրթության պետական չափորոշչի վերջնադրույունքների հետ
Հ2, Հ26 , Հ29, Հ30, Հ31, Հ32, Հ35, Հ42, Հ43, Հ44, Հ45, Հ46

10-ԻԴ ԴԱՍԱՐԱՆ

Թեմա 1. Հայ հոգևոր երաժշտության ծնունդը: Շարականներ, տաղեր, գանձեր Ենթաթեմա 1. Հայկական երաժշտության զարգացումը VIII-XV դդ.

Նպատակներ • Ձևավորել հայ հոգևոր երաժշտության ձևավորումն ու զարգացումը (պատմությունը) հետազոտելու հմտություններ: • Ընդլայնել հոգևոր երաժշտության վերաբերյալ գիտելիքները: • Չարգացնել հայ հոգևոր երաժշտության և նրա երախտավորների մասին հետազոտական կամ նախագծային աշխատանքներ ներկայացնելու հմտություններ: • Չարգացնել հայ հոգևոր երաժշտությունն ընկալելու, վերլուծելու, կատարելու և մեկնաբանելու հմտություններ: • Արժևորել հայ հոգևոր երաժշտությունը:		Ուղղորդող հարցեր • Ի՞նչ ես հասկանում հոգևոր երաժշտությունն ասելով: • Ծանո՞թ ես այդ ժանրին: • Այցելո՞ւմ ես եկեղեցի, ի՞նչ ես զգում այդ պահին: • Երբևէ ներկա եղե՞լ ես Պատարագի արարողությանը:
Վերջնարդյունքներ • Ստեղծի (մենակ կամ խմբով) հայ հոգևոր երաժշտությանը նվիրված ուսումնասիրություն կամ հետազոտական աշխատանք: • Հաղորդակցվի և ինքնարտահայտվի հայ և այլ ազգերի հոգևոր երաժշտության միջոցով՝ համադրելով երաժշտական կերպարների առանձնահատկությունները: • Երգի (մենակ կամ խմբով) հայ հոգևոր երաժշտության նմուշներ, նաև երկձայն, հստակ առոգանությամբ, ներշնչանքով, արտահայտիչ, զարգացնելով մեղեդային գիծը: • Ընկալի և մեկնաբանի հոգևոր և աշխարհիկ երաժշտության առանձնահատկությունները, իր տպավորություններն ու զգացողությունները ներկայացնի՝ օգտագործելով երաժշտական մասնագիտական եզրույթներ: • Բացատրի, թե ինչ դեր ունի երաժշտությունն իր կյանքում, և արժևորի սեփական միջավայրի մշակութային օջախների գործունեությունը որպես իր կյանքի անքակտելի մաս:		
Թեմայի բովանդակությունը • Հայ հոգևոր երաժշտության ձևավորումը և զարգացումը • Հայ հոգևոր երաժշտություն՝ շարականներ, տաղեր, գանձեր: • Հայ հոգևոր երաժշտությունը XIX-XX դդ.	Առաջարկվող գործունեության ձևեր • Ուսումնասիրել հայ հոգևոր երաժշտության պատմությունը: • Ունկնդրել, կատարել, մեկնաբանել հայ հոգևոր երգարվեստի նմուշները և հատվածներ Սուրբ Պատարագից: • Ներկայացնել թեմատիկ զեկույցներ, անհատական կամ խմբային հետազոտություններ, նախագծեր և այլն:	Խաչվող հասկացություններ Անհատներ և հարաբերություններ Ուսումնասիրելով հայ հոգևոր մշակույթը՝ սովորողը հասկանում է, թե ո՞վ է ինքը, ինչ արմատներ ունի, ինչ է իր համար հոգևոր երաժշտությունը, ինչպես կարող է իր զգացմունքները և հույզերը արտահայտել երաժշտության միջոցով, ինչ դեր ունի այն իր կյանքում: Գիտակցի, որ ուսումնասիրելով հայ ազգային երաժշտությունը՝ դառնում է նրա կրողը, պահպանողը և

	• Այցելել եկեղեցի, մասնակցել Ս. Պատարագի արարողությանը:	սերունդներին փոխանցողը:
Միջառարկայական կապեր • Գրականություն – Գեղեցիկ և գրագետ հայերենով մեկնաբանել հայ հոգևոր երգերի գրական հիմքերը և նրանց գաղափարը: • Կերպարվեստ -Ուսումնասիրել հայ հոգևոր մանրանկարչությունը, զարդարվեստը, ճարտարապետությունը և համեմատել հայ հոգևոր երգերի հետ: • Հայոց պատմություն - Ուսումնասիրել և մեկնաբանել տվյալ ժամանակաշրջանի հայոց պատմության կարևոր իրադարձությունները: • Մշակույթ – Ուսումնասիրել հայ միջնադարյան հոգևոր արվեստը:		
Կապը Հանրակրթության պետական չափորոշի վերջնարդյունքների հետ Մ1, Մ17, Մ24, Մ25, Մ26, Մ40, Մ41, Մ42:		

Թեմա 2. Հայ գուսանա -աշուղական արվեստի ծնունդը		
Նպատակներ • Ընդլայնել Հայ գուսանա-աշուղական արվեստի ձևավորման և զարգացման պատմության վերաբերյալ գիտելիքները: • Չարգացնել հայ գուսանա -աշուղական արվեստին նվիրված հետազոտական կամ նախագծային աշխատանք ներկայացնելու հմտությունները: • Չարգացնել գուսանա-աշուղական արվեստի նմուշներն ունկնդրելու, վերլուծելու, կատարելու և մեկնաբանելու հմտություններ: • Ձևավորել վերաբերմունք՝ հետաքրքրություն և սեր հայ արվեստի այդ տեսակի նկատմամբ: • Արժևորել գուսանա-աշուղական արվեստի զարգացման և տարածման գործում աշուղներին նվագակցող հայկական ազգային նվագարանների դերը:		Ուղղորդող հարցեր • Հետաքրքրո՞ւմ է քեզ գուսանա-աշուղական երգարվեստը: • Ունե՞ս նախընտրած աշուղներ: • Ո՞ր երգերն են հաճախ ունկնդրում և կատարում:
Վերջնարդյունքներ • Ստեղծի (մենակ կամ խմբով) հայ գուսանա-աշուղական երաժշտությանը նվիրված ուսումնասիրություն կամ հետազոտություն: • Հաղորդակցվի և ինքնարտահայտվի հայ գուսանա-աշուղական երաժշտության միջոցով: • Ընկալի աշուղական երգերը, դրանց արտահայտչամիջոցները՝ մեղեդին, ռիթմը, տեմպը, դինամիկան և ներկայացման ձևը: • Երգի (մենակ կամ խմբով) աշուղական երգերը հստակ առոգանությամբ, ներշնչանքով, արտահայտիչ, զարգացնելով մեղեդային գիծը, հասկանա խոսքերի իմաստը: • Կիրառի իր ստեղծագործական ունակություններն ու հմտությունները երաժշտության դասերից դուրս: • Մեկնաբանի հոգևոր և աշխարհիկ երաժշտության առանձնահատկությունները, իր տպավորություններն ու զգացողությունները ներկայացնի՝ օգտագործելով երաժշտական մասնագիտական եզրույթներ: • Վերլուծի երաժշտական ստեղծագործությունը, արտահայտի սեփական տեսակետը հեղինակի գաղափարի վերաբերյալ,		

ակտիվորեն ներգրավվի քննարկումների, բանավեճերի մեջ: • Արժևորի հայ ազգային երգարվեստը:		
Թեմայի բովանդակությունը • Հայ գուսանա-աշուղական արվեստի ձևավորման և զարգացման պատմությունը: • Հայ աշուղական երգեր և մեղեդիներ:	Առաջարկվող գործունեության ձևեր • Ուսումնասիրել հայ գուսանա-աշուղական արվեստի ձևավորման և զարգացման պատմությունը: • Ունկնդրել, կատարել, վերլուծել աշուղական երգերի իմաստը, հիմնական գաղափարը: • Ծանոթանալ նրանց նվագակցող հայկական ազգային նվագարաններին: • Ներկայացնել հետազոտություններ, շնորհանդեսներ զեկուցումներ և այլն:	Խաչվող հասկացություններ և մեթոդներ Խարաբերություններ Ո՞վ եմ ես: Ո՞վ եմք մենք: Ուսումնասիրելով հայ աշուղական արվեստը՝ սովորողը հասկանում է, թե ո՞վ է ինքը, ինչ արմատներ ունի, ինչ է իր համար ազգային երաժշտությունը, ինչպիսի երաժշտական նախասիրություններ ունի, ինչպես կարող է իր զգացմունքները և հույզերը արտահայտել ազգային երաժշտության միջոցով, ինչ դեր ունի այն իր կյանքում: Կարևորը՝ բացատրի, որ ուսումնասիրելով հայ ազգային երաժշտությունը՝ դառնում է նրա կրողը, պահպանողը և սերունդներին փոխանցողը:
Միջառարկայական կապեր • Հայ ժողովրդի պատմություն - Ուսումնասիրել տվյալ ժամանակաշրջանի հայոց պատմության կարևոր իրադարձությունները, որոնք ազդեցություն են թողել արվեստի վրա: • Հայ գրականություն - Ուսումնասիրել և մեկնաբանել աշուղական երգերի գրական հիմքերը: • Մշակույթ – Ուսումնասիրել հայ միջնադարյան արվեստի նմուշները: • Կինո - Դիտել «Հայֆիլմ» կինոստուդիայի նկարահանած «Նռան գույնը» ֆիլմը և վերլուծի: • Կերպարվեստ - Ուսումնասիրել հայ միջնադարյան կերպարվեստի նմուշները: • Օպերա - Դիտել հատվածներ Ալ. Հարությունյանի «Սայաթ Նովա» օպերայից:		
Կապը Հանրակրթության պետական չափորոշչի վերջնադրույունքների հետ Մ1, Մ17, Մ24, Մ25, Մ26, Մ40, Մ41, Մ42:		
Թեմա 3. XVII-XVIII դդ. եվրոպական արվեստը՝ բարոկկո		

Նպատակները • Ձևավորել պատկերացումներ և գիտելիքներ XVII-XVIII դդ. եվրոպական արվեստի մասին • Ձևավորել գիտելիքներ XVII-XVIII դդ. ստեղծագործած հայտնի կոմպոզիտորների և նրանց ստեղծագործությունների մասին: • Չարգացնել տվյալ թեմայով հետազոտական կամ նախագծային աշխատանքներ ներկայացնելու հմտություններ: • Արժևորել XVII-XVIII դդ. եվրոպական արվեստը:		Ուղղորդող հարցեր • Ի՞նչ է նշանակում «եվրոպական արվեստ»: • Ճանո՞թ ես բարոկկո ուղղությանը: • Ունկնդրե՞լ ես այդ ուղղության որևէ ստեղծագործություն:
Վերջնարդյունքներ • Ստեղծի (մենակ կամ խմբով) տվյալ ժամանակաշրջանի եվրոպական երաժշտությանը նվիրված հետազոտություն կամ նախագիծ: • Հաղորդակցվի և ինքնարտահայտվի տարբեր ազգերի և ոճերի երաժշտության միջոցով՝ համադրելով երաժշտական կերպարների յուրահատկությունները: • Ընկալի և մեկնաբանի հոգևոր և աշխարհիկ երաժշտության առանձնահատկությունները, իր տպավորություններն ու զգացողությունները ներկայացնի՝ օգտագործելով երաժշտական մասնագիտական եզրույթներ: • Վերլուծի տարբեր ժամանակաշրջանների և ոճերի արվեստի գործերը և դրանցում առկա արտահայտչամիջոցների բազմազանությունը: • Հասկանա, ընկալի և գնահատի անցյալի երաժշտական ժառանգությունը և համեմատի ժամանակակից երաժշտական արվեստի հետ: • Արժևորի երաժշտության դերն ու նշանակությունն իր կյանքում:		
Թեմայի բովանդակությունը • XVII-XVIII դդ. եվրոպական արվեստ և հանրահայտ ստեղծագործություններ:	Առաջարկվող գործունեության ձևեր • Ճանոթանալ XVII-XVIII դդ. եվրոպական արվեստին և հանրահայտ ստեղծագործություններին: • Ունկնդրել, քննարկել, վերլուծել դրանք: • Կատարել ուսումնասիրություններ տվյալ ժամանակաշրջանի երաժշտական ավանդույթների վերաբերյալ:	Խաչվող հասկացություններ ժամանակ և տարածություն Սովորողներն ուսումնասիրում են տվյալ ժամանակաշրջանում և ստեղծագործած հանրահայտ կոմպոզիտորների կյանքը, նրանց ստեղծագործական

		գործունեությունը, մարդկության պատմության շրջադարձային փուլերը, հայտնագործությունները, ինչպես նաև անհատների և հասարակության հարաբերությունները: Արժևորում են նրանց ավանդը տվյալ հասարակության զարգացման գործում:
--	--	--

Միջառարկայական կապեր • Կերպարվեստ - Ուսումնասիրել XVII-XVIII դդ. եվրոպական կերպարվեստի բարոկկո ոճի նկարիչների ստեղծագործությունները և համեմատել երաժշտության հետ: • Գրականություն – Ուսումնասիրել XVII-XVIII դդ. եվրոպական գրականությունը: • Համաշխարհային պատմություն – Մեկնաբանել XVII-XVIII դդ. եվրոպական պատմության կարևոր իրադարձությունները, որոնք ազդեցություն են ունեցել արվեստի զարգացման վրա: • Թատրոն - Ուսումնասիրել XVII-XVIII դդ. եվրոպական թատերական արվեստը: Մշակույթ – Ուսումնասիրել XVII-XVIII դդ. բարոկկո ոճի եվրոպական ճարտարապետական հուշարձանները:	
---	--

Կապը Հանրակրթության պետական չափորոշի վերջնարդյունքների հետ Մ1, Մ24, Մ25, Մ26, Մ40, Մ41, Մ42:	
--	--

Թեմա 4. Վիեննական դասական դպրոցի ներկայացուցիչներ	
Նպատակներ • Խորացնել գիտելիքները Վիեննական դասական դպրոցի ներկայացուցիչների, նրանց կյանքի և ստեղծագործական գործունեության մասին: • Չարգացնել նրանց հայտնի ստեղծագործությունները ուսումնասիրելու, վերլուծելու, սեփական նախասիրությունները ներկայացնելու հմտություններ: • Չարգացնել տվյալ թեմայով նախագծային կամ հետազոտական աշխատանքներ կատարելու հմտություններ: • Արժևորել նրանց դերը երաժշտության պատմության զարգացման գործում:	Ուղղորդող հարցեր • Լսե՞լ ես Վիեննական դասական դպրոցի մասին: • Ին՞չ կապ ունի Վիեննան երաժշտության հետ: • Վիեննական դասական դպրոցի կոմպոզիտորներից որի՞ մասին գիտես: • Ու՞մ ստեղծագործությունն ես ավելի շատ սիրում: • Ներկա եղե՞լ ես երբևէ նրանց ստեղծագործությունների

		կատարմանը, եթե այո, ի՞նչ տպավորություն ես ստացել:
Վերջնարդյունքներ • Հաղորդակցվի և ինքնարտահայտվի տարբեր ազգերի դասական երաժշտության միջոցով՝ մեկնաբանելով երաժշտական կերպարների յուրահատկությունները: • Ստեղծի տվյալ թեմայով նախագծային կամ հետազոտական աշխատանք: • Վերլուծի և մեկնաբանի տվյալ ժամանակաշրջանի տարբեր ժանրերի ստեղծագործությունները և դրանցում առկա արտահայտչամիջոցների բազմազանությունը: • Հասկանա, ընկալի և գնահատի անցյալի երաժշտական ժառանգությունը և համեմատի ժամանակակից երաժշտական արվեստի հետ: • Բացատրի, թե ինչ դեր ունի երաժշտությունն իր կյանքում, և արժևորի սեփական միջավայրի մշակութային օջախների գործունեությունը՝ որպես իր կյանքի անքակտելի մաս: • Արժևորի բարձրորակ կենդանի կատարումները և հաճախակի այցելի համերգասրահներ և թատրոններ:		
Թեմայի բովանդակությունը XVIII - XIX դդ. առաջին կեսի եվրոպական արվեստ: Վիեննական դասական դպրոցի ներկայացուցիչների ստեղծագործական գործունեությունը:	Առաջարկվող գործունեության ձևեր • Կատարել ուսումնասիրություններ, դիտել համերգներից հատվածներ: • Այցելել կոմպոզիտորների թանգարանները (առցանց): • Ունկնդրել, վերլուծել, մեկնաբանել սիմֆոնիկ ստեղծագործությունները: • Կազմակերպել քննարկումներ, բանավեճեր, ներկայացնել շնորհանդեսներ, նախագծեր:	Խաչվող հասկացություններ ժամանակ և տարածություն Սովորողները, ուսումնասիրելով Վիեննական դասական դպրոցի ներկայացուցիչների կյանքը և ստեղծագործական գործունեությունը, ծանոթանում են տվյալ ժամանակաշրջանի մարդկանց կենցաղին, նրանց պատմություններին, համերգային շրջագայություններին, մարդկության պատմության շրջադարձային ժամանակահատվածներին, ինչպես նաև անհատների և քաղաքակրթության հարաբերություններին, արժևորում են նրանց արվեստը և ավանդը երաժշտության պատմության զարգացման մեջ:
Միջառարկայական կապեր • Կերպարվեստ - Ուսումնասիրել XVIII - XIX դդ. առաջին կեսի եվրոպական կերպարվեստի նմուշները և համեմատել երաժշտության հետ: • Համաշխարհային պատմություն - Ուսումնասիրել XVIII -XIX դդ. առաջին կեսին եվրոպայում կատարվող պատմական իրադար-		

ծուրությունները, որոնք ազդեցություն են ունեցել երաժշտության զարգացման վրա: • Թատրոն - Ուսումնասիրել XVIII - XIX դդ. առաջին կեսի եվրոպական թատերական արվեստը: • Մշակույթ - Ուսումնասիրել XVIII -XIX դ. առաջին կեսի եվրոպական ճարտարապետությունը: Կապը Հանրակրթության պետական չափորոշի վերջնարդյունքների հետ Մ1, Մ24, Մ25, Մ26, Մ40, Մ41, Մ42:

Թեմա 5. XIX դարի եվրոպական երաժշտության հիմնական ուղղությունները. ռոմանտիզմ		
Նպատակները • Ձևավորել գիտելիքներ XIX դարի եվրոպական երաժշտության հիմնական ուղղություններից մեկի՝ ռոմանտիզմի մասին: • Ձևավորել ռոմանտիզմի ներկայացուցիչների կյանքի և ստեղծագործական գործունեությունն ուսումնասիրելու հմտություններ: • Չարգացնել տվյալ թեմայով հետազոտական կամ նախագծային աշխատանքներ կատարելու հմտություններ: • Արժևորել ռոմանտիկ կոմպոզիտորների ավանդը համաշխարհային երաժշտության պատմության զարգացման գործում:		Ուղղորդող հարցեր • Ծանոթ եք արվեստի հիմնական ուղղություններին: • Ի՞նչ գիտեք ռոմանտիզմի մասին: • Որևէ տեղեկություն ունե՞ք ռոմանտիկ կոմպոզիտորների մասին: • Ներկա գտնվե՞լ եք նրանց ստեղծագործությունների համերգային կատարումներին:
Վերջնարդյունքներ • Ստեղծի (մենակ կամ խմբով) ռոմանտիզմի ժամանակաշրջանի եվրոպացի կոմպոզիտորների ստեղծագործական գործունեությանը նվիրված նախագիծ կամ երաժշտական նյութ դպրոցական միջոցառման համար: • Հաղորդակցվի և ինքնարտահայտվի համաշխարհային երաժշտական արվեստի գոհարներով: Երաժշտական անհատական կամ խմբային ստեղծագործական գործունեության ընթացքում կիրառի գիտելիքներ և հմտություններ՝ օգտագործելով ինքնարտահայտման զանազան երաժշտական միջոցներ և տեղեկատվական տեխնոլոգիաների հնարավորությունները: • Նպաստի խմբի ստեղծագործական և հետազոտական առաջադրանքների ընդհանուր արդյունքի ձեռքբերմանը: • Նկարագրի ստեղծագործություններից ստացած իր տպավորությունները գրագետ կապակցված խոսքով: Հասկանա երաժշտական տերմինաբանության իմաստը և գործնականում օգտագործի դրանք: • Ընկալի և վերլուծի ստեղծագործությունը, մեկնաբանի իր հույզերն ու ապրումները, հիմնավորի դրանք, ցուցաբերի վերլուծելու, համադրելու և համեմատելու հմտություններ: • ընդլայնի ազգային և եվրոպական մշակութային ժառանգության նվաճումների մասին գիտելիքները նոր տեխնոլոգիաների, մասնավորապես՝ ուսումնական վիրտուալ այցերի (համերգասրահներ, թատրոններ, թանգարաններ) միջոցով: • Դրսևորի հետաքրքրություն կենդանի կատարումների նկատմամբ և հաճախակի այցելի համերգասրահներ:		
Թեմայի բովանդակությունը • XIX դարի եվրոպական երաժշտության հիմնական ուղղությունները՝ ռոմանտիզմ: • Ռոմանտիզմի ուղղության հանրահայտ	Առաջարկվող գործունեության ձևեր • Կատարել ուսումնասիրություններ, դիտել համերգներից հատվածներ: • Ունկնդրել, վերլուծել, մեկնաբանել	Խաչվող հասկացություններ ժամանակ և տարածություն Սովորողները, ուսումնասիրելով ռոմանտիզմի ականավոր ներկայացուցիչների կյանքը և ստեղծագործությունը,

կոմպոզիտորները և նրանց ստեղծագործությունները:	սիմֆոնիկ և կամերային ստեղծագործությունները: • Կազմակերպել քննարկումներ, բանավեճեր, շնորհանդեսներ և այլն:	ծանոթանում են տվյալ ժամանակաշրջանի մարդկանց կենցաղին, նրանց պատմություններին, համերգային շրջագայություններին, մարդկության պատմության շրջադարձային փուլերին, ինչպես նաև անհատների և քաղաքակրթության հարաբերություններին, արժևորում են նրանց արվեստը և ավանդը երաժշտության զարգացման մեջ:
Միջառարկայական կապեր • Գրականություն - Ուսումնասիրել եվրոպացի ժողովների ստեղծագործությունները, որոնք հիմք են դարձել երաժշտական ստեղծագործությունների համար: • Կերպարվեստ - Ուսումնասիրել եվրոպացի ժողովների ուղղության նկարիչների գործերը: • Մշակույթ - Ուսումնասիրել եվրոպական ժողովների արվեստի տարբեր տեսակների նմուշները::		
Կապը Հանրակրթության պետական չափորոշի վերջնարդյունքների հետ Մ1, Մ24, Մ25, Մ26, Մ40, Մ41, Մ42:		

Թեմա 6. XIX դարի եվրոպական և ռուսական օպերային արվեստ		
Նպատակներ • Ձևավորել գիտելիքներ XIX դարի եվրոպական և ռուսական օպերային արվեստի մասին: • Ձևավորել XIX դարի եվրոպացի և ռուս կոմպոզիտորների հանրահայտ օպերաներն ուսումնասիրելու, դրանց մասին հետազոտություններ և նախագծեր ստեղծելու հմտություններ: • Կազմակերպել այցելություն օպերային թատրոն և նշված օպերաների դիտում: • Արժևորել համաշխարհային օպերային արվեստը:		Ուղղորդող հարցեր • Սիրո՞ւմ եք օպերային արվեստը: • Հաճախե՞լ եք օպերային թատրոն: • Ունե՞ք նախընտրած օպերաներ: • Ինչո՞ւ շատերը չեն սիրում օպերային արվեստը:
Վերջնարդյունքներ • Ստեղծի (մենակ կամ խմբով) XIX դարի իր նախընտրած ժամանակաշրջանի եվրոպացի կամ ռուս կոմպոզիտորների օպերային արվեստին նվիրված նախագիծ կամ երաժշտական նյութ դպրոցական միջոցառման համար: • Հաղորդակցվի և ինքնարտահայտվի համաշխարհային երաժշտական արվեստի գոհարներով: Երաժշտական անհատական կամ խմբային ստեղծագործական գործունեության ընթացքում ցուցաբերի երաժշտական գիտելիքներ և հմտություններ: • Երգի (մենակ կամ խմբով) օպերաներից հատվածներ՝ արիաներ, խմբերգեր արտահայտիչ, անսամբլային զգացողությամբ, հետևելով խմբավարի շարժումներին: • Իրականացնի ստեղծագործական գաղափարներ անհատապես և խմբով: Մասնակցի դպրոցական երգչախմբի կամ այլ երաժշտական խմբի աշխատանքներին: • Ընկալի և բացատրի ստեղծագործության գաղափարը, կառուցվածքը, ձևը՝ դրսևորելով ստեղծագործական և անկախ		

մտածողություն:

- **Համեմատի և մեկնաբանի** հակադիր կամ նույնպիսի բնույթի երաժշտական կերպարները:
- **Չարգացնի** երաժշտական ճաշակը, **ընդլայնի** եվրոպական մշակութային ժառանգության նվաճումների մասին գիտելիքները, նոր տեխնոլոգիաների, մասնավորապես՝ ուսումնական վիրտուալ այցերի (համերգասրահներ, թատրոններ, թանգարաններ) միջոցով:
- **Դրսևորի** հետաքրքրություն կենդանի կատարումների նկատմամբ և հաճախակի այցելի համերգասրահներ:

Թեմայի բովանդակությունը • XIX դարի եվրոպական և ռուսական օպերային արվեստ: • Իտալիայի, Գերմանիայի, Ֆրանսիայի, Ռուսաստանի նշանավոր կոմպոզիտորներ՝ օպերաների հեղինակներ: • Հանրահայտ օպերաների հատվածներ և օպերային ներկայացումներ:	Առաջարկվող գործունեության ձևեր • Կատարել ուսումնասիրություններ, դիտել համերգներից հատվածներ: • Ունկնդրել, վերլուծել, մեկնաբանել, կատարել օպերաների հատվածներ: • Կազմակերպել քննարկումներ, բանավեճեր, շնորհանդեսներ:	Խաչվող հասկացություններ Ժամանակ և տարածություն Սովորողները, ուսումնասիրելով XIX դարի եվրոպական և ռուսական օպերային արվեստը, ծանոթանում են տվյալ ժամանակաշրջանի մարդկանց կենցաղին, նրանց պատմություններին, մարդկության պատմության շրջադարձային փուլերին, ինչպես նաև անհատների և քաղաքակրթության հարաբերություններին, արժևորում են հեղինակների արվեստը և ավանդը օպերային երաժշտության զարգացման մեջ:
Միջառարկայական կապեր • Գրականություն - Ուսումնասիրել այն գրական ստեղծագործությունները, որոնք դարձել են օպերային լիբրետտոներ: • Կերպարվեստ - Ուսումնասիրել օպերային ներկայացումների բեմական ձևավորումները՝ դեկորները, հագուստները և դրանց համապատասխանությունը երաժշտությանը: • Պատմություն - Ուսումնասիրել այն պատմական կարևոր իրադարձությունները, որոնք հիմք են դարձել պատմական օպերային լիբրետտոների համար: • Թատրոն - Ուսումնասիրել և մեկնաբանել օպերային ներկայացումներում երգիչների դերասանական վարպետությունը, որը նպաստում է երաժշտական կերպարի ավելի խոր բացահայտմանը:		
Կապը Հանրակրթության պետական չափորոշչի վերջնարդյունքների հետ Մ1, Մ24, Մ25, Մ26, Մ40, Մ41, Մ42:		

